

Nový rod – časopis mladých evanjelikov – nepatrí len do histórie

V septembri 2015 uplynie 90 rokov odvtedy, ako sa Sväz evanjelickej mládeže (dobový názov) stal vydavateľom časopisu Nový rod. Pripomeňme však, že časopis Nový rod s mesačnou periodicitou začal vychádzať už v roku 1921, prvé číslo vyšlo 1. septembra v Banskej Bystrici na šestnástich stranách a ako vydavateľ sa uvádzal spolok Tranoscus v Liptovskom Sv. Mikuláši. Prvým redaktorom a administrátorom bol Pavel Styk, absolvent evanjelickej bohosloveckej fakulty, farár, profesor, katechéta, riaditeľ gymnázia A. Sládkoviča v Banskej Bystrici.¹

Vzhľadom na fakt, že časopis Nový rod, ktorý vychádzal v rokoch 1921 – 1948 (celkom 28 ročníkov), výrazne prispel k formovaniu evanjelickej mládeže najmä v medzivojnovom období – vo vtedajšej Československej republike, považujeme za nevyhnutné nahliadnuť do histórie, aby sme sa spoločne inšpirovali a poučili.

Vznik periodika je spojený s prvou poradou slovenských evanjelických katechetov, ktorá sa konala 25. – 26. mája 1921 v Trenčianskych Tepliciach. Tam bol prijatý návrh, aby vychádzal lacný, stredoškolský, obrázkový časopis. Jeho existenciu podporila aj formujúca sa organizácia mladých evanjelikov. Keď sa vydavateľom Nového rodu stal v roku 1925 Sväz evanjelickej mládeže na Slovensku (ďalej Sväz evanjelickej mládeže, Sväz), časopis začal vychádzať desaťkrát ročne, súbežne so školským rokom. Redakcia sa presťahovala do Bratislavy do priestorov Sväzu, na Konventnú ulicu. Od septembrového čísla (1/XII, 1932) kancelária Nového rodu a zrejme aj Sväzu sídlila na Šancovej ulici v budove YMCA a od XVII. ročníka (1937/38) redakcia a administrácia sídlila v novom Evanjelickom sborovom dome na Legionárskej ulici.²

Prirodzene, ako sa menili vydavateľské a organizačné podmienky vydávania, profiloval sa aj samotný charakter časopisu. Najskôr v hlavičke periodika figuroval podtitul *Časopis pre dorastajúcu mládež*; od IV. ročníka (september 1924) *Orgán Sväzu ev. mládeže na Slovensku* a od XVII. ročníka (september 1937) *Mesačník slovenskej ev. mládeže*. Najstabilnejším prvkom v hlavičke periodika počas sledovaného obdobia bol

¹ Skúmali sme periodikum Nový rod v rokoch 1918 – 1938 aj s jeho prílohami. Výsledky sme zhrnuli v doktorandskej dizertačnej práci *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 – 1938)*, Bratislava, Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, 218 s. Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 – 1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 154

² Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 – 1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 154

verš z Biblie „*Musíte sa znovu zroditi*“ Ježiš Kristus. Umiestnili ho najskôr pod hlavičkou a neskôr nad ňu.³

Nový rod teda začal vychádzať s cieľom v kresťansko-evanjelickom duchu osloviť stredoškolskú a vysokoškolskú mládež, utvrdzovať ju vo viere v Ježiša Krista a nábožensky ju formovať. Mesačník svoje zameranie čoskoro rozšíril, keď začal podporovať spolkové snahy evanjelickej mládeže. O tri roky neskôr už periodikum vychádzalo ako tlačový orgán Sväzu evanjelickej mládeže na Slovensku. Posun v koncepcii periodika bol zreteľný. Nový rod systematicky sledoval vytváranie združení evanjelickej mládeže pri cirkevných zboroch v rámci štruktúry Sväzu evanjelickej mládeže.. Aby časopis prebudil záujem o kresťansko-evanjelické podujatia, otvoril na svojich stránkach priestor pre literárne prejavy mládeže. Profilovanie periodika bolo do istej miery závislé od čitateľskej priazne a autorského záujmu mladej študujúcej inteligencie.⁴

Redakcia však roky neúnavne pokračovala v mravno-náboženskej výchove mládeže, metodicky usmerňovala činnosť vznikajúcich združení evanjelickej mládeže, viedla dorastajúcu generáciu k duchovnej zodpovednosti za svojich rovesníkov a slovenský národ. Periodikum reagovalo na politické prúdenie a varovalo mládež pred ideami boľševizmu, marxizmu a fašizmu. Dospievajúcu generáciu učilo konfesionalnej znášanlivosti. Formou prílohy Evanjelická mládež (1926 – 1936) sa redakcia snažila osloviť aj robotnícku, remeselnícku, roľnícku mládež, ako aj dorast.⁵

Redaktori Evanjelickej mládeže uviedli, že prílohou nadviazali na predprevratový titul Evanjelická mládež, ktorý vychádzal v rokoch 1912 – 1914 s podtitulom *Cirkevný časopis venovaný záujmom ev. a. v. vnút. misijných spolkov mládeže a nedeľných škôl*. Domnievame sa však, že Nový rod sám nadviazal na tento prvý evanjelický mládežnícky časopis, nakoľko venoval pozornosť spolkom mládeže ako aj nedeľným školám. Preto my za predchodcu Nového rodu považujeme titul Evanjelická mládež.

Nový rod širšia verejnosť časom vnímala ako konfesionalný literárny časopis pre mládež. Aj redakcia bojovala o rovnováhu medzi žurnalistickými a nežurnalistickými prejavmi (poéziou a prózou) najmä v prvom desaťročí vychádzania časopisu. Avšak

³ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 154

⁴ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 198

⁵ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 198

Nový rod bol predovšetkým časopisom stredoškolskej a vysokoškolskej evanjelickej mládeže, mladej inteligencie Slovenska, ktorú viedol na ceste viery prostredníctvom mravno-náboženských prejavov, poézie a prózy. Výrazne prispel k rozvoju práce evanjelickej cirkvi s mládežou. Časopis propagoval a spoluvytváral organizáciu evanjelickej mládeže a podporoval spolkovú činnosť študentov. Hoci roky zápasil o presné určenie svojho adresáta, nikdy sa neodklonil od svojho základného cieľa – kresťansky vychovávať mladého čitateľa. Časopis sa snažil v mladom čitateľovi prebúdzat potrebu Boha, viesť ho na ceste za Kristom, učiť ho analyticky myslieť a tvoriť, pomáhať mu nasledovať morálne vzory, povzbudzovať ho na ceste za vzdelaním, vstúpiť mu demokratické zásady a učiť ho konfesionalnej znášanlivosti.⁶

Redakčný kolektív a prispievateľský okruh Nového rodu rokmi dozrieval a obmieňal sa. Najmä Emil Boleslav Lukáč ako tajomník Sväzu evanjelickej mládeže dokázal pre časopis získať mladé talenty. Na základe nášho výskumu medzi najvýraznejšie autorské osobnosti Nového rodu radíme: Pavla Styka, Jána Ďuroviča, Emila Boleslava Lukáča, Pavla Tomku, Pavla Hronca, Máriu Okályiovú, Boženu Križanovú, Mateja Taslera, Gustáva Plavca, Kolomana Dérera, Ondreja Bartku, Juraja Holčíka a Rudolfa Košťala.⁷

A prečo sa vydavatelia rozhodli práve pre názov časopisu Nový rod? V júnovom čísle v roku 1941, ktoré prinieslo reflexie redaktorov Nového rodu (Redaktori spomínajú), Pavel Styk v úvahe *Prečo práve „Nový rod“?* napísal: *„Na začiatku, keď som o metode výchovy kresťanského evanjelického dorastu pre nový rod uvažoval, ani som nemyslel hneď vydávať časopis. Chcel som zprvu osobne stykať sa s jednotlivcami, už či listovne a či nejakým iným spôsobom; mal som na mysli utvoriť akúsi ústredňu na dopisovanie s mladými. Chcel som podľa Ježiša radšej jednotlivcov presvedčovať, vychovávať a tak si získať káder pevných charakterov a horlivých apoštolov. No, na porade zo synody v Trenč. Tepliciach boli sme sa usniesli vydávať časopis.“*⁸

Nový rod vychádzal ako mesačník s tým, že v každom ročníku vyšlo desať čísiel časopisu súbežne so školským rokom. Nový rod v I. ročníku (1921/22) vychádzal vo formáte 32 x 25 cm (so zalomením do dvoch stĺpcov) a od 1. čísla II. ročníka (september 1922) až do konca skúmaného obdobia vo formáte 24 x 17 cm. Grafická úprava periodika mala potom knižný charakter, napriek tomu redakcia siahla po dostupných možnostiach

⁶ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 155

⁷ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 198

⁸ STYK, Pavol: *Prečo práve „Nový rod“?* In: *Nový rod*, roč. XX, jún 1941, č. 10, str.153

grafiky, aké ponúkala kníhtlač a tlačiareň v danej dobe. Vzhľad titulnej strany sa každoročne menil. Titulná strana tvorená väčšinou farebnými obálkami prinášala okrem základných údajov o periodiku aj obsah čísla. Hlavička vnútornej strany bola relatívne stabilná. Svoje miesto si na stranách časopisu však našli aj fotografie z letných táborov, združení, divadelných vystúpení mládeže, ktoré mali dokumentačnú a informačnú hodnotu. Vyskytli sa aj reprodukcie obrazov, ozdobné linky, no kresby boli zriedkavé. V šachovej rubrike nechýbal obrazec šachovnice.⁹

Nový rod vychádzal najskôr tlačou banskobystrickej Slovenskej Grafie. Po presťahovaní redakcie Nového rodu do Bratislavy, od V. ročníka (1925/26), časopis vychádzal tlačou bratislavskej tlačiarne Universum. Od č. 6/VI (február 1927) až do konca skúmaného obdobia Nový rod vychádzal tlačou kníhtlačiarne Daniela Pažického na Myjave.¹⁰

Pripomeňme, že číslovanie strán časopisu počas ročníka bola priebežná. V III. ročníku (1923/24) vychádzal Nový rod v náklade 2000 kusov, v VIII. ročníku (1928/29) v náklade 1800 kusov a v XI. ročníku (1931/32) bolo zasielaných 1592 kusov časopisu.

Aj tematická štruktúra Nového rodu sa líši od iných typov periodík v tom, že nie je univerzálna, ale špeciálne zameraná na tematické oblasti korešpondujúce s kresťanstvom.

Na základe nášho výskumu tvrdíme, že Nový rod prinášal tieto nosné tematiky: náboženstvo, výchova, vzdelávanie, spoločnosť, kultúra a politika. V tematickej oblasti náboženstva akcentoval témy: šírenie Kristovho evanjelia, vieroučné zásady evanjelickej a. v. cirkvi v praktickom živote, poznanie Biblie, spolky študujúcej evanjelickej mládeže, organizovanosť evanjelickej mládeže, evanjelické školstvo a výchova náboženstva na školách.

Tematická oblasť výchovy obsiahla témy: mládež v evanjelickej cirkvi, formovanie osobnostných čŕt mladého človeka pod vplyvom evanjelia, perspektíva mladého človeka v evanjelickej cirkvi a demokratickej spoločnosti, výchova študujúcej, roľníckej, robotníckej mládeže v kresťanskom duchu, záujmová činnosť mládeže.

V tematickej oblasti vzdelávania sa Nový rod sústredil na témy: podpora mladej evanjelickej študujúcej inteligencie, podpora stredoškolského a vysokoškolského vzdelania slovenskej mládeže.

⁹ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 195-196

¹⁰ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 197

Tematická oblasť spoločnosti priniesla témy: abstinencia mladého človeka, zodpovednosť mladej evanjelickej inteligencie za život spoločnosti.

V tematickej oblasti kultúry rezonovali témy: kresťansko-evanjelická literatúra a mládež, estetické cítenie mládeže, podpora tvorivého náboženského a umeleckého prejavu mladých.

Tematická oblasť politiky sa v témach Nového rodu prejavovala okrajovo, skryte, alebo v kontexte zodpovednosti mládeže za vývoj národa. Dotkla sa tém: demokracie, československej štátnosti, marxizmu, boľševizmu, nacionalizmu, fašizmu, mieru, vojny, vplyvu svetových politických udalostí na kresťanstvo.¹¹

Tematické oblasti a ich témy prinášal mesačník vo svojich rubrikách, prílohách aj mimo nich. Rubriky sa v Novom rode vyvíjali dynamicky, ale zároveň o ich udržanie musel časopis väčšmi zápasiť. Súviselo to najmä s častým príchodom a odchodom spolupracovníkov z radov mládeže, ktorí rubriky viedli, alebo aspoň do nich prispievali. Niektoré rubriky sa časom javili ako nefunkčné a zanikli, prípadne na ich základe vznikla nová rubrika. Napokon aj mesačná periodicita a „dvojmesačné letné prázdniny“ Nového rodu sťažili udržiavanie a kultivovanie rubriek.

Napriek tomu aj v Novom rode môžeme rubriky rozlíšiť ako spravodajské s publicistické. Ako rubriky s prevahou spravodajských komunikátov hodnotíme: Sdruženie ev. mládeže, Všeličo, Bratská mládež.

Rubriku Sdruženie ev. mládeže zaradila redakcia prvý raz v III. ročníku (1923/24). Od IV. ročníka (1924/25) pokračovala pod titulkom Naše sdruženia. Obsahovala správy, rozšírené správy o činnosti evanjelickej mládeže a jej združeniach pri jednotlivých cirkevných zboroch. V VIII. ročníku (1928/29) sa rozčlenila na informácie a pokyny ústredia Sväzu – Sekretariát sdruženiam a správy zo združení – Sdruženia sekretariátu. Od XIV. ročníka (1934/35) mala názov Zo sdružení. Uverejňovala správy, referáty, oznámenia týkajúce sa Sväzu evanjelickej mládeže. Stretli sme sa aj s pokusmi o riport.

Rubriku Všeličo priniesol Nový rod v II. ročníku (1922/23), obsahovala správy s prvkami komentára viažúce sa k politickým a spoločenským aktualitám, pokračovala len v III. ročníku (1923/24).

Rubrika Bratská mládež sa objavila iba v IV. ročníku (1924/25), prinášala správy o práci mládeže v československej cirkvi a v zahraničí.

¹¹ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 161

K rubrikám s prevahou prejavov publicistiky racionálneho typu radíme: Pre vysokoškolákov, Čím budem?, Rozhľad, Zo študentského života, Literatúra, Abstinencia, Ženský obzor, Bratská mládež, Sociálne kresťanstvo, YMCA, Z technických oblastí, Nedeľná škola, Dorast, Biblické štúdium, Ev. skauting, Letný tábor, Divadlo-umenie-film, Poznámky, Pamätnica.¹² Poznamenávame však, že v uvedených rubrikách našli občas miesto aj správy, reportáže, či zábavnice.¹³

Komunikáty, blízke publicistike emocionálneho typu, uverejňoval Nový rod väčšinou voľne, bez vymedzeného priestoru v rubrikách. Vyvažoval tým rozsah literárnych prejavov v časopise.

Nový rod bol časopisom mladých v pravom slova zmysle. Dospieval s dorastajúcou generáciou mladých evanjelikov, omladzoval sa mládežou, ktorá sa narodila už v slobodnej Československej republike. Bol vnímavý k novému prívalu energie, tak príznačnému pre dozrievanie človeka. Menlivá štruktúra periodika, zápas o stabilnejšiu skladbu časopisu a čitateľskej obce je toho dôkazom.¹⁴

V Novom rode boli výrazne zastúpené nežurnalistické prejavy. Redakcia so zámerom upevnenia náboženského cítenia recipientov vyčlenila väčší priestor v štruktúre časopisu pre literárne útvary mladých čitateľov. Zároveň tak podporila kreativitu evanjelickej mládeže na základe kresťanských hodnôt, nasmerovala ju k sebareflexii, posmelila vo formulovaní názorov na kultúru v rozvíjajúcom sa Československu. Aj literárne súbehy, vypísané časopisom, prispeli k tvorivej aktivite mladých. Redakcii sa tak podarilo podchytiť výraznejšie talenty, ktoré sa čoskoro presadili na medzivojnovnej slovenskej literárnej scéne.

Najmä prejavy poézie a krátkej prózy (poviedka, umelecká črta) plnili výchovno-vzdelávaciu a esteticko-výchovnú funkciu. Poézia mala charakter osobnej, náboženskej, prírodnej, ľúbostnej aj spoločenskej lyriky. V poviedkach a črtách autori spracovali témy blízke ich veku a záujmom (štúdium, medziľudské vzťahy, prvé lásky).¹⁵ Miesto mali aj kvalitné preklady z diel svetových autorov, ktoré mladí čitatelia podľa svojich jazykových možností zasielali do redakcie.

¹² Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 162

¹³ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 163

¹⁴ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 165

¹⁵ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 187

Už v II. ročníku (1922/23) redakcia vymedzila priestor v časopise pre poéziu, prózu a úvahy pod titulkom Zore, neskôr s podtitulkom „*Bojuj ten dobrý boj víry! Ap. Pavel*“. Ohlásili sa prví autori: Andrej Guoth-Ludomil, Ján Smrek, Andrej Kachnič, Ján Rataj, Ján Machajdik, Dobroslav Chrobák Žuk, Gustáv Plavec, Štefan Sálka, A. V. Sirácky, Ján Rataj, Anton Prídavok-Umkin. V III. ročníku (1923/24) sa literárna rubrika Zore zakorenila a priemerne na piatich stranách uverejňovala básne a prozaické útvary. V IV. ročníku (1924/25) sa autorská základňa výrazne rozrástla aj vďaka ženským prispievateľkám. S poéziou sa predstavili: Sinecký, Andrej Plávka, J. Št. Bálent, O. H. Michalev, Andrej Kachnič, Emil B. Lukáč, Michal Lúčanský, M. Kubasák, Andrej Guoth-Ludomil, L. Věroš, O. Kováč, D. Maróthy, B. Jamnický, Andrej Kachnič, Payer-Balco, Szalay-Balco, M. Chalupka, Štefan Hugáň, Rudo Brtáň, Pavol O. Hviezdoslav, Ľudmila Scholtzová. Poviedkami prispeli: Andrej Guoth-Ludomil, Andrej Mráz, Paul Sinecký, Elena Maróthy-Šoltéssová, Jarmila Zajbrlychová, M. Gálik, A. Chrieňová, Kazimír Bezek, Vladimír Palic, Bréhms-S., Krasomil Podjavorinský.

V V. ročníku (1925/26) básne publikovali: Dobroslav Chrobák-Žuk, Andrej Kostolný, Maša Haľamová, Emil B. Lukáč, Ján Št. Bálent, Andrej Plávka, Ivan Roháček. O prózu sa pokúsili: A. Vargha, Ján Čierny, Andrej Kostolný, Božena Križanová, H. Vaničková, A. J. Závodný. Nechýbali ani preklady z diel známych spisovateľov.

V VI. ročníku (1926/27) pribudli ďalší mladí literáti: Božena Križanová, Kazimír Bezek, Edmund Riečanský, Dobroslav Chrobák, Ľudmila Scholtzová, Rudo Brtáň. Práve mladým poétom patrilo dvojčíslo VI. ročníka (máj 1927), v ktorom Nový rod zaradil na deviatich stranách výber **Z najmladšej slovenskej poezie**. Pripojil aj analýzu tvorby prispievateľov **My a pre nás** od Andreja Mráza.¹⁶

Aj ostatné skúmané ročníky boli bohato zastúpené – dnes už zo slovenskej literatúry známymi menami autorov a autoriek. Aj to dosvedčuje, že Nový rod bol priestorom pre novú tvorbu autorov, ktorá sa chcela prezentovať. Takto sa časopisu podarilo vytvoriť kultúrnu základňu, ktorá kultivovala mladého čitateľa a povzbudzovala ho k tvorbe.

Vráťme sa však k niektorým konkrétnym ročníkom, ktoré boli zaujímavé z hľadiska koncepcie časopisu. Spomeňme napríklad IV. ročník (1924/25), kedy Nový rod začal vychádzať ako oficiálny orgán Sväzu evanjelickej mládeže. V skladbe ročníka boli zastúpené novinárske aj nenovinárske prejavy. Zamyslenia nad Bibliou, úvahy, referáty, príspevky k dejinám evanjelických cirkevných škôl striedala poézia a beletria. Rubrika

¹⁶ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 188

venovaná správam zo združení evanjelickej mládeže pokračovala pod názvom Náše sdruženia. Pribudli nové rubriky: Bratská mládež, Ženský obzor. Recenzie kníh uverejšňoval Nový rod naďalej na obálkach časopisu pod titulkom Literárny obzor. IV. ročník časopisu je rozsahovo najširší, vyšiel celkom na 368 stranách.

Správy o živote českobratskej mládeže, združeniach mladých v Nemecku, evanjelických študentoch v Čechách a o práci organizácie YMCA v rubrike Bratská mládež určite čitateľa oslovili. Okrem informatívnej funkcie splnila rubrika aj skrytý metodický zámer: inšpirovala slovenskú evanjelickú mládež k vlastnej aktivite. Naďalej pokračovala literárna rubrika Zore.¹⁷

Pokrokový Ženský obzor otvorila Mária Okályiová v decembrovom čísle IV. ročníka slovami: „Sväz evanj. mládeže poveril ma vedením ženského obzoru v našom časopise, čo je potrebné vzhľadom na to, že na práci evanj. mládeže, aj ženy chcú mať účasť. Čo nás k tomu povzbudzuje, čo nás k tomu oprávňuje? Nás ženy povzbudzuje k tomu vďaka ktorej sme zaviazané Spasiteľovi a oprávňuje nás to povedomie, že sa dnes považujeme za rovnocennú a potrebnú složku mládeže, tedy aj evanjelickej mládeže, a tak aj sväzu tejto mládeže.“¹⁸ Rubrika podporila účinkovanie žien v misijnej, pastorálnej a diakonickej práci evanjelickej cirkvi. Práve rubrika Ženský obzor uverejnila v júnovom čísle reportáž o Evanjelickej dištriktuálnej dievčenskej meštianskej škole v Modre. Zaujala aj svieža reportáž v rubrike Dopisy o živote československých študentov študujúcich vo Francúzsku.¹⁹

V VI. ročníku napríklad (1926/27) Nový rod pokračoval v propagácii zámerov Sväzu evanjelickej mládeže, zdôrazňujúc posolstvo nedeľnej školy. Časopis sa zaslúžil o osvetu činnosti nedeľnej školy a metodicky usmernil pracovníkov v združeniach. Zároveň Nový rod začal šíriť potrebu práce s dospelávajúcou mládežou v evanjelickej a. v. cirkvi. Preto pribudla rubrika zameraná na náboženskú výchovu malých a starších detí: Dorast. Výraznú odozvu na stránkach časopisu vyvolal kurz pre pracovníkov nedeľnej školy a dorastu. V marcovom čísle VI. ročníka o kurze referoval Emil B. Lukáč, ktorý zhrnul formálne a obsahové základy budovania nedeľnej školy v evanjelickej a. v. cirkvi. K prvým dorastom v evanjelickej cirkvi patrili dorast evanjelickej mládeže v Bratislave.²⁰

¹⁷ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 169

¹⁸ OKÁLYIOVÁ, M.: *Ženský obzor*. In: Nový rod, roč. IV., december 1924, č. 4, str. 153

¹⁹ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 169

²⁰ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918 –1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 170

Nový rod v VII. ročníku (1927/28) propagoval každoročné zjazdy Sväzu evanjelickej mládeže, ktoré sa konali vždy v inom meste. Preto v septembrovom čísle VII. ročníka publikoval prvý raz ucelené a podrobné hodnotenie činnosti Sväzu v podobe Zprávy Generálneho sekretára Sväzu Ev. Mládeže o činnosti správneho roku 1926/27, ktorú predložil Emil B. Lukáč na zjazde. Do Sväzu evanjelickej mládeže sa prihlásilo od začiatku jeho existencie celkom 100 združení (60 v Západnom dištrikte, 40 vo Východnom dištrikte), spolu 5772 členov, Nový rod odoberali v 1167 exemplároch a Evanjelickú mládež v 1978 exemplároch. Uskutočnili sa štyri seniorálne zjazdy mládeže (hontiansky, nitriansky, malohontiansky, trenčiansky) a jeden dekanálny zjazd v Gemeri (rubrika Sjazdy). Lukáč poukázal na potrebu podchytiť a vychovávať už v doraste konfirmačnú mládež pre ďalšiu prácu v združeniach. Kriticky hodnotil nedostatok primeranej literatúry, príručiek pre činnosť združení. Ale poukázal i na nedostatočnú „cieľavedomosť a programovosť“ združení, ktoré počas roka navštívil. Taktiež sa kriticky sa vyjadril aj k stagnujúcemu počtu odberateľov Nového rodu.²¹

Aj XI. ročník Nového rodu (1931/32) bol pre časopis veľmi významný, nakoľko na jeho stránkach rezonovalo desaťročné jubileum Sväzu evanjelickej mládeže a rezolúcie banskobystričského zjazdu evanjelickej mládeže. Existencia 130 združení evanjelickej mládeže a 30 nedeľných škôl bola výsledkom práce aj časopisu Nový rod.²²

Prirodzene, aj ďalšie ročníky reflektovali aktuálnu situáciu vývoja mládežníckej evanjelickej organizácie, ako aj celosvetového vývoja a napätia pred blížiacim sa vojnovým konfliktom. Je však zrejmé, že Nový rod počas svojho vychádzania v medzivojnovom období, verne slúžil záujmom evanjelickej cirkvi a evanjelickej mládeže. Stovky popísaných strán z pera obetavých autorov, kňazov, cirkevných pracovníkov, literátov, študentov, nadšencov sú toho dôkazom. Kultivovaný prejav časopisu ostane navždy svedectvom o dobe, kedy sa o vznešené ideály zápasilo vznešeným duchom a bojovalo sa noblesným spôsobom – jazykom brilantným, bystrým, vzdelaným a pokorným pred Pánom Bohom. Kiežby sme sa dokázali z tohto nesmierne vzácneho časopisu pre mladých (my starší) – poučiť.

Eva Bachletová

(Štúdia bola publikovaná v Cirkevných listoch 1–2/2015, ročník 139)

²¹ Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918–1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 171

²² Porov. BACHLETOVÁ, Eva: *Ludové časopisy Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (1918–1938)* [dizertačná práca]. Bratislava: Katedra žurnalistiky FF UK, 2000, str. 174

